

Lausunto 2.6.2022, Puolustusvaliokunta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/10777/2022, kutsu kuulemiseen 24.5.2022

Kiitämme mahdollisuudesta päästä lausumaan kantamme vapaaehtoista maanpuolustusta koskevaan lainsäädännön kiireelliseen kehittämishankkeeseen.

Reserviläisurheiluliitto ry näkee hallituksen esityksen myönteisenä ja oikeansuuntaisena. Se korjaa nykyisen vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain pahimpia epäonnistumisia ja toteutuessaan parantaa toimintaedellytyksiä. Esityksemme lain osalta on tämän lausunnon lopussa.

Pidämme tällä hetkellä maanpuolustuksen ja siihen liittyvän ampumaharjoittelun kannalta suurempana ongelmana EU:n kemikaaliviraston valmistelemaa lyijyn käyttökieltoa, joka toteutuessaan tosiasiallisesti vähentäisi ammunnan harjoittelumahdollisuuden murto-osaan nykyisestä ja näin ollen rapauttaisi ammuntaosaamista reservissämme.

Lyijykiellon vaikutuksista

Euroopan unionin kemikaalivirasto (ECHA) julkaisi 3.2.2021 ehdotuksen lyijystä valmistettujen luotien, haulien ja kalastuspainojen käytön rajoittamiseksi. Ehdotuksessa esitettiin totaalkieltoja ja rajoituksia lyijystä valmistettujen luotien ja haulien käyttöön niin metsästyksessä kuin urheiluammunnassa. Maanpuolustusjärjestöt antoivat ehdotukseen yhteisen lausuman, jossa todettiin kieltojen ja rajoitusten vaarantavan merkittävästi kansallista maanpuolustusta.

Ehdotuksesta on saatujen tietojen mukaan valmistunut uusi versio, johon olisi tehty joitain muutoksia, mutta ehdotuksen vaikutukset Suomen ampumaradoille olisivat edelleen katastrofaalisia.

Saamiemme tietojen mukaan rajoitusehdotuksen pääkohdat ampumaradoilla ovat ilmeisesti seuraavat:

- haulikkoradoilla voidaan käyttää lyijyhauleja, mikäli radalla pystytään keräämään 90 % hauleista kerran vuodessa ja mikäli ampuja on kansainvälisen tason ampuja. Käytännössä tämä lopettaa lyijyhaulien käytön kaikilla maamme haulikkoradoilla.
- luotiaseradoilla voidaan käyttää lyijyammuksia, mikäli taustavalli on betonielementtien sisällä, siinä on tiivisrakenne ja valli on katettu sekä vesien johtamisesta/tarkkailusta huolehdittu. Alustava arvio on, että tämä maksaisi pelkästään Suomessa yli miljardi euroa ilman, että suojaukselle olisi oleellisia ympäristönsuojelullisia perusteita.
- niin sanotun reserviläispoikkeuksen merkitys olisi mitätön. Reserviläiset saisivat käyttää lyijystä valmistettuja ammuksia ainoastaan Puolustusvoimien radoilla, ei siis reserviläisyhdistysten omilla radoilla.

Edelleen saamiemme tietojen mukaan rajoitusehdotuksen arvioidut vaikutukset ovat seuraavat:

- merkittävä osa radoista menee kiinni.
- tarkkuuslajit loppuvat ilman merkittäviä investointeja.
- auki jäävillä radoilla siirrytään käyttämään korvaavista materiaaleista valmistettuja ammuksia, kustannukset näissä moninkertaistuvat -> harjoittelumäärät putoavat merkittävästi.
- siviiliratojen käyttö loppuu poliiseilta, tullilta, rajalta, rikosseuraamuslaitokselta elleivät siirry korvaavien käyttöön -> kustannukset moninkertaistuvat.
- reserviläisten harjoittelumäärät laskisivat merkittävästi.
- huoltovarmuus ja sotilaallinen maanpuolustuskyky vaarantuu, sillä patruunavalmistajat siirtyisivät korvaavista materiaaleista valmistettujen ammusten valmistukseen. Täten poistuisi tuotantoreservi sotilaspäruunoille (laitteet ja osaaminen), joka poikkeusolosuhteissa voidaan ottaa nopeasti käyttöön.

Reserviläisurheiluliiton tavoitteena on ammunnan harjoittelumahdollisuuksien laaja säilyttäminen ja harjoitteluolosuhteiden parantaminen. Lyijyrajoitusehdotuksen vaikutukset olisivat täysin päinvastaiset näihin tavoitteisiin verrattuna. Käytössä olevat 40 Puolustusvoimien rataa eivät millään riitä turvaamaan reserviin pohjautuvan puolustusratkaisumme harjoittelumahdollisuuksia. Puolustusvoimien ratojen osalle on jo tulossa lisää käyttöpainetta sekä kertausharjoitustoiminnan että MPK:n toiminnan lisääntyessä. Reserviläis- ja muu ammunta tarvitsee sekä alueellisia "maakuntaratoja" laajoine palveluineen että paikallisia ratoja iltatoimintoihin. Ainoastaan lähiliikuntapaikoiksi luettavien paikallisten ratojen avulla on mahdollista ylläpitää laajaa kansalaisten ja tässä tapauksessa reservin omaehtoista ampumaharrastusta.

Kansalliseen puolustukseen liittyvä lainsäädäntö on tämänkaltaisen sääntelyn ulkopuolella. Suomessa on, useimmista EU-maista poiketen, yleinen asevelvollisuus.

Tämän vuoksi on perusteltua, että viranomaisten, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja poliisin, jotka on muutenkin rajattu sääntelyn ulkopuolelle, ohella myös reserviläisjärjestöjen ja niiden yhdistysten sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ampumatoiminta olennaisina osina kansallista puolustusjärjestelmää rajataan lyijyammuskieltovaikutusten ulkopuolelle. Rajausta tukee Kemikaaliviraston materiaalin maininta, jonka mukaa yksi poikkeus lyijykieltoon on "Voluntary Military Training".

Lyijylle ei toistaiseksi ole todellisia korvaavia vaihtoehtoja ampumaurheilun ja reserviläisten ampumarjoittelun laukausmäärillä. Vaihtoehtomateriaalit ovat merkittävästi kalliimpia ja osaan asekalustosta ei voida käyttää korvaavia materiaaleja rakenteellisestikaan. Ampumaratojen lyijykielto vaikuttaisi kaikkiin ampumaratoja käyttäviin ryhmiin, joita ovat mm. reserviläiset, viranomaiset, urheiluamputat sekä yli 300 000 metsästäjää. Ampuma-aseen hallussapitolupia on noin 650 000 henkilöllä.

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta

Reserviläisurheiluliiton kannalta suurin ongelma vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa on ollut siinä olevat esteet ampua sovelletun reserviläisammunnan (SRA) sääntöjen mukaisia tehtäviä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämissä tapahtumissa.

SRA on yksi reserviläisurheiluliiton tärkeimmistä ja eniten sotilaallisia taitoja kehittävästä ammuntalajeista. SRA on vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain perusteluissa erityisesti mainittu esimerkkinä toiminnallisesta ammunasta ja sen ampuminen oli mahdollista MPK:n järjestämänä tai tukemana ennen lakiin vuonna 2019 tehtyjä muutoksia. Sen jälkeen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa jäykät asetus pohjaiset ampumaohjelmat eivät ole sallineet tyypillisiä SRA ampumasuorituksia, eikä lajia ole myöskään voinut ampua varautumis- ja turvallisuuskoulutuksena (Vartu) sille asetetun ERVA-aseita koskevan käyttökiellon takia.

Lakimuutoksessa on tärkeää, että SRA:n tulee olla mahdollista ei vain RESUL:n vaan myös MPK:n tukemana toimintana.

SRA:ssa käytettäviä aseita ovat kivääri, tarkkuuskivääri, pistooli ja haulikko. Tehtävissä vaaditaan sotilasaseille tyypillistä lipaskapasiteettia

Kiinnitämme huomiota siihen, että luonnoksen 20 § ja 20 a § voidaan tulkita kieltävän kaikkien yli 8,6 mm aseiden käytön MPK:n ampumakoulutuksessa, eikä uudistettu laki siten mahdollistaisi lainkaan 9 mm pistoolilla ampumista MPK:n ammunnoissa. Kaliiperiraja pitäisi luonnoksessa yksiselitteisesti tarkentaa koskemaan vain kiväärityyppejä aseita eikä sitä sovelleta muihin aseisiin kuten pistooleihin ja haulikoihin.

Näkemyksemme on, että lain tasolla ei ole myöskään tarkoituksenmukaista säätää ampumaetäisyyksiä ampujan ja maalin välillä (20 a §), vaan niiden osalta tulisi luottaa Puolustusvoimien harkintaan, ratojen ja alueiden varomääräyksiin sekä eri asetyyppejä ja kaliipereita koskeviin johtosääntöihin.

Helsinki 2.6.2022

Reserviläisurheiluliitto ry

Erkki Saarijärvi
Puheenjohtaja

Harri Kastepohja
Varapuheenjohtaja, edunvalvontatoimikunnan pj.